



Juridische analyse: Wet zorgplicht kinderarbeid, CSDDD en Omnibus I- voorstel

Aanleiding

Tijdens de [procedurevergadering](#) van 24 april 2025 heeft de commissie de staf verzocht een juridische analyse op te stellen naar de overeenkomsten en verschillen tussen enerzijds de Europese richtlijn *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD) die in 2024 in werking is getreden, met inachtneming van het Omnibus I- voorstel, wijzigingsvoorstel van de Europese Commissie en anderzijds de nationale Wet Zorgplicht Kinderarbeid (WZK), welke in 2019 is aangenomen. Hieronder treft u deze juridische analyse.

In deze notitie wordt achtereenvolgens stilgestaan bij:

1. Status en inhoud nationale wet en Europese richtlijnen
2. Schematische vergelijking (zie bijlage A)

Kernpunten

- De WZK en de CSDDD met inachtneming van het Omnibus I- voorstel, vertonen verschillen op hoofdzakelijk de volgende aspecten: doel, materiële verplichtingen, reikwijdte, ketenverantwoordelijkheden, onderzoeksplicht, handhaving en boetes:
- Doel: het doel van de WZK is beperkt tot het voorkomen van kinderarbeid, terwijl de CSDDD, met inachtneming van het Omnibus I- voorstel, zich richt tot het voorkomen van negatieve effecten op mensenrechten in den brede en het milieu.
- Materiële verplichtingen: zowel de WZK als de CSDDD, en het Omnibus I- voorstel introduceren eisen ten aanzien van het hanteren van passende zorgvuldigheid door ondernemingen. De CSDDD, en het Omnibus I- voorstel, stellen hierbij regels over de vaststelling, prioritering, preventie en herstel van negatieve effecten. Voor de WZK dienen nog nadere eisen te worden uitgewerkt door de regering in lagere regelgeving over het vereiste plan van aanpak.
- Reikwijdte: De WZK is van toepassing op alle ondernemingen die in Nederland goederen en dienst verkopen (fysiek en online). De CSDDD en het

Omnibus I- voorstel is van toepassing op Europese ondernemingen (meer dan 1000 werknemers en meer dan €450 miljoen netto-omzet wereldwijd) en niet-Europese ondernemingen (meer dan €450 miljoen netto-omzet in de EU).

- **Ketenverantwoordelijkheden:** De WZK verplicht gepaste zorgvuldigheid te betrachten ten aanzien van de gehele productieketen. De CSDDD verplicht gepaste zorgvuldigheid te betrachten ten aanzien van het gehele deel van de keten met upstream activiteiten en een gedeelte van de keten met downstream activiteiten. Het Omnibus I- voorstel verplicht gepaste zorgvuldigheid te betrachten ten aanzien van directe zakenpartners, tenzij er plausibele informatie is dat er negatieve effecten plaatsvinden bij indirecte zakenpartners.
- **Onderzoeksplicht:** De WZK verplicht ondernemingen onderzoek te doen of een redelijk vermoeden bestaat dat kinderarbeid voorkomt in de productieketen. De nadere eisen voor het onderzoek moeten nog worden uitgewerkt door de regering in lagere regelgeving. De CSDDD en het Omnibus I-voorstel verplichten ondernemingen een risicoanalyse uit voeren. De CSDDD verplicht ondernemingen naar aanleiding van de risicoanalyse verdiepend onderzoek te doen daar waar kans op negatieve effecten het grootst is. Het Omnibus I- voorstel verplicht alleen het uitvoeren van een verdiepend onderzoek ten aanzien van directe zakenpartners, tenzij de onderneming plausibele informatie heeft waaruit negatieve effecten blijken op het niveau van indirecte zakenpartners.
- **Handhaving:** Onder de WZK kan de toezichthouder alleen tot controle overgaan als er een klacht is ingediend. Onder de CSDDD en het Omnibus I-voorstel kan de toezichthouder zowel uit eigen beweging of door gemotiveerde meldingen een onderzoek openen.
- **Boetes:** De maximale boete onder de WZK betreft €1.030.000 en de maximale boete onder de CSDDD betreft ten minste 5% van de wereldwijde netto-omzet van de onderneming. Het Omnibus I- voorstel stelt geen maximumgrens, maar regelt dat de Europese Commissie de bevoegdheid krijgt richtsnoeren vast te stellen voor de hoogte van boetes.

1 Status en inhoud nationale wet en Europese richtlijnen

1.1 Wet zorgplicht kinderarbeid

Status

De WZK is op 7 februari 2017 aangenomen door de Tweede Kamer en op 14 mei 2019 door de Eerste Kamer. Het betreft een initiatiefwet van het voormalig lid Kuiken (PvdA). De regering heeft de wet (nog) niet in werking laten treden en de voor inwerkingtreding benodigde lagere regelgeving nog niet uitgewerkt. Uit de [internetconsultatieversie](#) van de implementatiewet internationaal verantwoord ondernemen (omzetting van de Europese CSDDD-richtlijn) blijkt dat de regering voornemens is de WZK in te trekken omdat de belangrijkste onderdelen uit de wet volgens de regering terugkomen in de nieuwe CSDDD-richtlijn.

Inhoud

De WZK ([Stb. 2019, 401](#)) voorziet in de invoering van een zorgplicht ter voorkoming van de levering van goederen en diensten die met behulp van kinderarbeid tot stand zijn gekomen. De wet regelt in de eerste plaats een verplichting tot gepaste zorgvuldigheid voor alle bedrijven die in Nederland goederen of diensten verkopen. Deze verplichting houdt in dat een onderneming dient te onderzoeken of er een redelijk vermoeden bestaat dat te leveren goederen of diensten met behulp van kinderarbeid tot stand zijn gekomen. Bij het geval van het bestaan van een redelijk vermoeden dient de onderneming vervolgens een plan van aanpak vast te stellen en uit te voeren om kinderarbeid te voorkomen. Ten tweede regelt de wet dat elke onderneming die goederen of diensten aan Nederlandse eindgebruikers verkoopt of levert dient te verklaren dat zij gepaste zorgvuldigheid betracht om te voorkomen dat die goederen of diensten met behulp van kinderarbeid tot stand zijn gekomen. De onderneming dient de verklaring na inschrijving in het handelsregister op te sturen aan de toezichthouder. De wet regelt verder dat in lagere regelgeving (bij algemene maatregel van bestuur) nog de volgende punten door de regering dienen te worden uitgewerkt: het aanwijzen van een toezichthouder, het stellen van nadere eisen aan het onderzoek en plan van aanpak en het regelen van een vrijstelling voor bepaalde categorieën ondernemingen.

1.2 Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)

Status

De CSDDD ([Directive 2024/1760](#)), is op 25 juli 2024 in werking getreden en lidstaten hadden aanvankelijk tot 26 juli 2026 de tijd om de richtlijn te implementeren in nationale wetgeving. De regering heeft op 18 november 2024 het concept wetsvoorstel 'Wet internationaal verantwoord ondernemen' aangeboden voor [openbare internetconsultatie](#) ter implementatie van de CSDDD. Vervolgens is op 14 mei 2025 het Europese 'Stop the Clock'-voorstel, als onderdeel van het Omnibus I-pakket in werking getreden ([COM \(2025\) 0080](#)). Dit voorstel bevat een aantal uitstelmaatregelen ten aanzien van onder andere de CSDDD. Voor de CSDDD geldt dat de lidstaten door het voorstel tot 26 juli 2027 de tijd hebben om de richtlijn om te zetten naar nationaal recht. Daarnaast is de ingangsdatum van de verplichtingen voor ondernemingen met een jaar uitgesteld, van 2027 naar 2028. Deze verlenging wordt noodzakelijk geacht omdat de (lopende) onderhandelingen over het Omnibus I-voorstel kunnen resulteren in inhoudelijke aanpassingen van de CSDDD die verwerkt moeten worden in de nationale omzetting van deze richtlijn.

Inhoud

De CSDDD moet ervoor zorgen dat grote ondernemingen die actief zijn op de Europese interne markt, feitelijke of potentiële nadelige gevolgen op de mensenrechten en het milieu in hun waardeketens zoveel mogelijk voorkomen, beperken of beëindigen. Om dit doel te bereiken moeten lidstaten ervoor zorgen dat ondernemingen een risico gebaseerde passende zorgvuldigheid op mensenrechten en milieu betrachten, ook wel 'passende zorgvuldigheid' genoemd in de richtlijn. Voor het betrachten van deze passende zorgvuldigheid moeten de volgende maatregelen worden uitgevoerd:

1) Het integreren van passende zorgvuldigheid in hun beleid en in hun risicobeheersystemen (artikel 7);

Ondernemingen worden verplicht beleid te formuleren over internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen en deze te integreren in haar managementsystemen.

2) Het identificeren en beoordelen van feitelijke of potentiële negatieve effecten, en waar nodig het prioriteren van feitelijke en potentiële negatieve effecten (artikelen 8 en 9);

Ondernemingen worden verplicht een risicoanalyse uit te voeren om zo een volledig mogelijk overzicht te creëren van diverse risico's en impacts die zich bij de totstandkoming van goederen kunnen voordoen. Als het niet mogelijk is alle nadelige gevolgen in één keer aan te pakken, dient de onderneming op basis van de ernst van de nadelige gevolgen en de kans erop, prioriteiten te stellen voor de volgorde waarin de maatregelen worden getroffen ('risk based approach').

3) Het voorkomen en reduceren van potentiële negatieve effecten, en het beëindigen en zo veel mogelijk beperken van feitelijke negatieve effecten (artikelen 10 en 11);

Na het identificeren van potentiële nadelige gevolgen of feitelijke negatieve effecten worden ondernemingen verplicht deze te voorkomen, te verminderen of te beëindigen. De onderneming moet hiervoor passende maatregelen nemen zoals het aanpassen van bedrijfsplannen, vragen om contractuele garanties bij een zakenpartner en diens toeleveranciers, investeringen doen, ondersteuning bieden aan MKB partners waar nodig of het beëindigen van de zakelijke relatie.

4) Het bieden van herstel van feitelijke negatieve effecten (artikel 12);

Ondernemingen worden verplicht verantwoordelijkheid te nemen voor herstel van feitelijke nadelige gevolgen. Dit kan door het bieden van financiële of niet-financiële compensatie aan één of meer personen die door het feitelijk nadelige gevolg worden getroffen.

5) Zinnige samenwerking met belanghebbenden (artikel 13);

Ondernemingen moeten zich inzetten om belanghebbenden te betrekken bij hun inzet. Onder belanghebbenden wordt verstaan werknemers, vakbonden of werknemersvertegenwoordigers, consumenten en andere personen, groeperingen, gemeenschappen of entiteiten waarvan de rechten of belangen worden of kunnen worden beïnvloed door de producten, diensten en activiteiten van de onderneming.

6) Het instellen en handhaven van een kennisgevingsmechanisme en een klachtenprocedure (artikel 14);

Ondernemingen worden verplicht om een goed functionerend kennisgevingsmechanisme en een klachtenprocedure in te stellen, en deze klachten en kennisgevingen te behandelen.

7) Het toezicht op de doeltreffendheid van hun beleid en maatregelen inzake passende zorgvuldigheid (artikel 15);

Ondernemingen worden verplicht om jaarlijks hun gepaste zorgvuldigheidsinspanningen en de doeltreffendheid van deze inspanning te monitoren.

8) Het openbaar maken van informatie over passende zorgvuldigheid (artikel 16).

Ondernemingen worden verplicht jaarlijks te communiceren over de uitvoering van hun gepaste zorgvuldigheid.

Daarnaast heeft de richtlijn tot doel om klimaatverandering te bestrijden. Naast de gepaste zorgvuldigheidsverplichtingen bevat de richtlijn daarom ook een verplichting voor ondernemingen om een klimaattransitieplan vast te stellen en zich in te spannen dit naar beste vermogen uit te voeren.

1.3 Omnibus I-voorstel

Status

De Europese Commissie heeft het Omnibus-I pakket op 26 februari 2025 gepubliceerd. De Kamer heeft op 24 maart 2025 het [BNC-fiche](#) ontvangen over dit Omnibus I - voorstel (CSRD & CSDDD). De Raad van de Europese Unie is op 23 juni 2025 tot een akkoord gekomen over het onderhandelingsmandaat om de triloog met het Europees Parlement in te gaan. De definitieve tekst voor het Omnibus I- voorstel staat dus nog niet vast en de in de volgende paragraaf opgesomde wijzigingsvoorstellen kunnen daarmee nog wijzigen gedurende het Europese wetgevingsproces.

Inhoud

Het Omnibus I- pakket betreft een voorstel van de Europese Commissie voor vereenvoudiging van de Europese duurzaamheidswetgeving voor bedrijven. Het voorstel bevat wijzigingen van de *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD) en van de *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD).¹ De belangrijkste wijzigingen ten aanzien van de CSDDD die worden voorgesteld zijn:

1) Verlichting verplichtingen ten aanzien van indirecte zakenpartners;

Ondernemingen worden niet meer verplicht om een verdiepend onderzoek uit te voeren naar negatieve effecten die zich (kunnen) voordoen op het niveau van indirecte zakenpartners. Dit is anders indien de onderneming plausibele informatie heeft waaruit negatieve effecten blijken op het niveau van een indirecte zakenpartners. In dat geval moet een onderneming wel een verdiepend onderzoek verrichten.

2) Vereenvoudiging eisen passende zorgvuldigheid;

Ondernemingen worden niet langer verplicht om jaarlijks hun beleid te monitoren, maar dit wordt verlengd naar om de vijf jaar. Daarnaast worden verplichtingen tot zinvolle samenwerking met belanghebbenden vereenvoudigd en beperkt. Verder wordt de verplichting om de zakelijke relatie te beëindigen als laatste redmiddel geschrapt. Een onderneming moet in de plaats daarvan als laatste redmiddel de zakelijke relatie opschorten een actief blijven werken aan een oplossing met de zakelijke relatie.

¹ De commissie BHO heeft het voortouw op de behandeling van de CSDDD, de commissie FIN heeft het voortouw op de behandeling van de CSRD. Deze analyse beperkt zich daarom tot de CSDDD.

3) Trickle-down effect verder beperken;

Ondernemingen mogen in het kader van hun passende zorgvuldigheidsverplichtingen bij zakenpartners met minder dan 500 werknemers niet meer informatie opvragen dan de informatie die volgt uit vrijwillige standaarden voor duurzaamheidsverslaglegging van de CRSD.

4) Harmonisatie civiele aansprakelijkheidsrecht wordt losgelaten;

De EU-brede voorwaarden voor wettelijke aansprakelijkheid worden geschrapt alsook de mogelijkheid voor benadeelden om zich in rechte te laten vertegenwoordigen.

5) Aanpassing eisen klimaattransitieplan;

De eisen rondom het opstellen van een klimaattransitieplan worden in overeenstemming gebracht met de CRSD. De verplichting tot uitvoering van het klimaattransitieplan wordt geschrapt en in plaats daarvan wordt geregeld dat het klimaattransitieplan uitvoeringsmaatregelen moet bevatten.

6) Uitbreiding maximale harmonisatie;

Voor een aantal artikelen bepaalt de CSDDD dat lidstaten in hun nationale wetgeving hiervan niét mogen afwijken. Deze zogenoemde maximale harmonisatie wordt uitgebreid tot meer bepalingen. De uitbreiding ziet in het bijzonder op de regels omtrent passende zorgvuldigheid op groepsniveau, het opschorten van zakelijke relaties en het kennisgevingsmechanisme en klachtenprocedure.

7) Schrappen herzieningsclausule.

De verplichting wordt geschrapt voor de Europese Commissie om een nader onderzoek te verrichten over de noodzaak van zorgvuldigheidsverplichtingen voor de financiële sector.

2 Schematische vergelijking

De Wet zorgplicht kinderarbeid, de CSDDD en het Omnibus I-voorstel van de Europese Commissie worden in onderstaand schema **(zie bijlage A)** met elkaar vergeleken op de volgende aspecten: juridische aard en status, doel, materiële verplichtingen, reikwijdte, ketenverantwoordelijkheden, onderzoeksplicht, gefaseerde inwerkingtreding, handhaving, toezicht, sancties, aansprakelijkheid, hoogte boetes, monitoring en transparantie.

Bijlage A: vergelijking WZK, CSDDD en Omnibus I- voorstel

	Wet zorgplicht kinderarbeid	CSDDD	Omnibus-I voorstel
Juridische aard en status <i>Richtlijn of wet? Status?</i>	Het betreft een nationale wet die op 13 november 2019 is gepubliceerd in het Staatsblad en nog niet in werking is getreden. De wet delegeert de uitwerking van verschillende bepalingen naar lagere regelgeving (Algemene Maatregel van Bestuur), die nog niet is uitgewerkt.	Het betreft een Europese richtlijn. De richtlijn is op 5 juli 2024 in het EU-publicatieblad gepubliceerd en dient uiterlijk op <i>*26 juli 2027</i> in nationale wetgeving te zijn omgezet. <i>*De deadline is door het Europese ‘stop the clock’ voorstel met één jaar verlengd, dit was eerst 26 juli 2026.</i>	Het betreft een Europese <u>concept</u>- wijzigingsrichtlijn van de CSDDD. De Europese Commissie heeft op 26 februari 2025 het voorstel gepubliceerd. De Raad heeft op 23 juni 2025 haar standpunt bepaald om de triloog met het Europees parlement in te gaan.
Doel <i>Wat is het beoogde doel van de wet/richtlijn?</i>	Het doel van de wet is dat er in Nederland geen goederen en diensten die met behulp van kinderarbeid tot stand zijn gekomen meer worden verkocht.	Het primaire doel van de richtlijn is zorgen dat grote ondernemingen die actief zijn op de Europese interne markt, feitelijke of potentiële nadelige gevolgen op de mensenrechten en het milieu in hun waardeketens zoveel mogelijk voorkomen, beperken of beëindigen. Daarnaast zijn ondernemingen verplicht om een transitieplan voor de beperking van de klimaatverandering vast te stellen, te publiceren, uit te voeren en te actualiseren.	Het doel van het Omnibus I-voorstel is de duurzaamheidsregelgeving te vereenvoudigen en de administratieve lasten voor bedrijven te verminderen. Dit moet een gunstiger ondernemingsklimaat creëren en de wereldwijde concurrentiepositie van Europa versterken. De doelen van de CSDDD zijn daarnaast onverminderd van toepassing.
Materiële verplichtingen <i>Welke verplichtingen worden opgelegd?</i>	• Verklaringsverplichting (artikel 4) • Verplichting tot gepaste zorgvuldigheid (artikel 5)	• Passende zorgvuldigheid (artikel 5) • Passende zorgvuldigheid op groepsniveau (artikel 6) • Integratie van passende zorgvuldigheid in het beleid en de risicobeheerssystemen (artikel 7) • Vaststelling en beoordeling van feitelijke en potentiële negatieve effecten (artikel 8) • Prioritering van vastgestelde feitelijke en potentiële negatieve effecten (artikel 9) • Preventie van potentiële negatieve effecten (artikel 10) • Beëindiging van feitelijke negatieve effecten (artikel 11) • Herstel van feitelijke negatieve effecten (artikel 12) • Bestrijding van klimaatverandering (artikel 22)	Idem CSDDD De volgende artikelen worden <i>*gewijzigd</i>: • Vaststelling en beoordeling van feitelijke en potentiële negatieve effecten (artikel 8) • Preventie van potentiële negatieve effecten (artikel 10) • Beëindiging van feitelijke negatieve effecten (artikel 11) • Bestrijding van klimaatverandering (artikel 22) <i>*Zie paragraaf 1.3. van de stafnotitie voor een toelichting op de wijzigingen.</i>
Reikwijdte <i>Op welke sectoren/ondernemingen is het van toepassing?</i>	De wet is van toepassing op: A. Onderneming die fysiek in Nederland goederen en diensten verkoopt; B. Onderneming die in Nederland gevestigd is en zijn goederen en/of diensten online verkoopt en zich daarbij (mede) richt op de Nederlandse markt; C. Onderneming die online verkoopt en zich expliciet richt op de Nederlandse markt. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen door de regering bepaalde categorieën van ondernemingen worden vrijgesteld.* <i>*Amendement van de leden Van Veldhoven en Dijkgraaf [34506-26], gedacht werd aan onder meer ondernemingen van geringe omvang</i>	De richtlijn is van toepassing op: A. Europese onderneming die gemiddeld meer dan 1000 werknemers had en een netto-omzet wereldwijd van meer dan €450 miljoen; B. Europese onderneming die de bedoelde drempelwaarden niet bereikt, maar de uiteindelijke moederonderneming is van een groep die de drempelwaarden heeft bereikt; C. Europese onderneming die in de Unie franchise- of licentieovereenkomsten heeft gesloten in ruil voor royalty’s ter waarde van meer dan €22,5 miljoen én de onderneming heeft in het boekjaar voorafgaand aan het laatste boekjaar een netto omzet van meer dan €80 miljoen behaald. De richtlijn is ook van toepassing op niet-Europese ondernemingen die een netto-omzet hebben gegenereerd in de unie van meer dan €450 miljoen of voldoen aan de vereisten onder B of C. De richtlijn is niet van toepassing op ondernemingen behorend tot het midden- en kleinbedrijf (MKB).	Idem CSDDD.

Ketenverantwoordelijkheden <i>Wat is de reikwijdte van de ketenverantwoordelijkheid van de onderneming?</i>	Ondernemingen worden verplicht gepaste zorgvuldigheid te betrachten ten aanzien van hun gehele productieketen.	Ondernemingen worden verplicht passende zorgvuldigheid te betrachten voor het gehele deel van de keten met upstream activiteiten (toeleveringsketen) en een gedeelte van de keten met downstream activiteiten (waardeketen na verkoop door de betreffende onderneming van het product of de dienst).	Ondernemingen worden verplicht passende zorgvuldigheid te betrachten ten aanzien van directe zakenpartners, maar wanneer er plausibele informatie is dat er negatieve gevolgen plaatsvinden bij indirecte zakenpartners verderop in de keten, moet een onderneming ook bij deze indirecte zakenpartners passende zorgvuldigheid betrachten.
Onderzoeksplicht <i>Wat is de reikwijdte van de onderzoeksplicht van de onderneming?</i>	De onderneming wordt verplicht onderzoek te doen of een redelijk vermoeden kan bestaan dat goederen of diensten met behulp van kinderarbeid tot stand zijn gekomen. Bij algemene maatregel van bestuur moeten door de regering nog nadere eisen t.a.v. de reikwijdte van de onderzoeksplicht worden uitgewerkt.	De onderneming wordt verplicht een risicoanalyse te maken om een zo volledig mogelijk overzicht te creëren van de diverse risico’s en impacts die zich bij de totstandkoming van producten kunnen voordoen. Daarna moet een onderneming vaststellen waar in haar eigen processen en activiteiten, die van haar dochterondernemingen en van haar (voor de activiteit relevante) zakenpartners, de kans op risico’s op feitelijke en potentiële of nadelige gevolgen voor mensenrechten en het milieu het belangrijkste en grootst is. Gebaseerd op deze informatie moeten ondernemingen daar waar de kans op nadelige gevolgen het grootst is en deze het meest ernstig zijn, een diepgaand onderzoek naar de eigen processen en activiteiten, die van hun dochterondernemingen en van hun zakenpartners. De verplichtingen van de richtlijn zullen gefaseerd gaan gelden voor de volgende ondernemingen: • vanaf 26 juli 2027 voor Europese ondernemingen met meer dan 5.000 werknemers en een netto-omzet van meer dan €1,5 miljard wereldwijd, en voor niet-Europese ondernemingen (ondernemingen uit landen buiten de Europese Economische Ruimte (hierna: EER)) met een netto-omzet van meer dan €1,5 miljard gegenereerd in de EER; • vanaf 26 juli 2028 voor Europese ondernemingen met meer dan 3.000 werknemers en een netto-omzet van meer dan €900 miljoen wereldwijd, en voor niet-Europese ondernemingen met een netto-omzet van mee dan €900 miljoen gegenereerd in de EER; • vanaf 26 juli 2029 voor Europese ondernemingen met meer dan 1.000 werknemers en een netto-omzet van meer dan €450 miljoen wereldwijd, en voor niet-Europese ondernemingen met een netto-omzet van meer dan €450 miljoen gegenereerd in de EER.	Idem CSDDD Belangrijkste wijziging: Ondernemingen worden verplicht op basis van informatie uit de risicoanalyse een diepgaand onderzoek te doen naar de eigen processen en activiteiten, die van hun dochterondernemingen en van hun directe zakenpartners.
Gefaseerde inwerkingtreding <i>Wordt gefaseerde inwerkingtreding voor verschillende ondernemingen voorgesteld?</i>	De wet geldt voor alle ondernemingen en kent geen gefaseerde inwerkingtreding. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen door de regering bepaalde categorieën van ondernemingen worden vrijgesteld en drempelwaarden worden ingesteld.		De verplichtingen van de richtlijn worden gedeeltelijk uitgesteld en zullen gefaseerd gaan gelden voor de volgende ondernemingen: • vanaf 26 juli 2028 voor Europese ondernemingen met meer dan 3.000 werknemers en een netto-omzet van meer dan €900 miljoen wereldwijd, en voor niet-Europese ondernemingen met een netto-omzet van meer dan €900 miljoen gegenereerd in de EER. • vanaf 26 juli 2029 voor Europese ondernemingen met meer dan 1.000 werknemers en een netto-omzet van meer dan €450 miljoen wereldwijd, en voor niet-Europese ondernemingen met een netto-omzet van meer dan €450 miljoen gegenereerd in de EER.
Handhaving <i>Hoe is de handhaving geregeld?</i>	De toezichthouder zal alleen tot controle overgaan als er een klacht is ingediend. Zowel individuele personen als maatschappelijke organisaties kunnen een klacht indienen. Alvorens een klacht bij de toezichthouder kan worden ingediend, dient de klacht te zijn ingediend bij het bedrijf of een sector overstijgend klachtenmechanisme. Autoriteit Consumenten en Markt (ACM)*	De toezichthoudende autoriteit kan zowel uit eigen beweging of naar aanleiding van gemotiveerde meldingen, een onderzoek openen wanneer zij van oordeel is dat zij over voldoende informatie beschikt die wijst op een mogelijke inbreuk door een onderneming op de verplichtingen uit de richtlijn.	Idem CSDDD.
Toezicht <i>Welke toezichthouder is bevoegd?</i>	*Bij algemene maatregel van bestuur nader te bepalen door de regering. Initiatiefnemers van de wet hebben gewezen op de ACM.	Autoriteit Consumenten en Markt (ACM)* *ACM wordt in de concept implementatiewet aangewezen als toezichthouder.	n.n.b.

